

Ruiken kun je leren!

Over smaken en kleuren valt niet te twisten. Maar hoe zit dat met geuren?

Wie bepaalt wat 'stinkt' en wat lekker is? Moet je een kenner zijn om het verschil te ruiken tussen een goedkope geur en een duur nicheparfum? Sofie Albrecht ging op wijncursus en vond veel parallellen tussen het waarderen van goede wijn en een lekker geurtje.

tekst Sofie Albrecht

illustraties XXXXXXXX

Ioen ik in mijn studententijd als verkoopster in een parfumerie stond, verbaasde het me hoe mensen een nieuw parfum kozen. Hun eerste vraag was altijd: "Wat is er nieuw?" Vervolgens keken ze naar het merk (bij voorkeur een bekende modeontwerper zoals Jean Paul Gaultier of Issey Miyake) en werd het flesje gekeurd. Pas wanneer die drie voorwaarden vervuld waren, besloten ze om de geur te ruiken. Dat vind ik vreemd. Een parfum draag je toch omdat je hem lekker vindt ruiken? Omdat hij zo goed bij je gemoedstoe-

stand of je persoonlijkheid past?

Maar blijkbaar hebben mensen het moeilijk om geuren te beschrijven, te herkennen en te bepalen of ze het lekker vinden ruiken of niet. Volgens parfumeur Pierre Aulas, artistiek directeur voor de parfums van Thierry Mugler, komt dat omdat we onze reukzin niet ontwikkelen: "Op school worden onze zintuigen actief gestimuleerd: het zicht, gehoor, zelfs onze tastzin wordt getraind door lezen, muzieklessen of handwerk. Maar de reukzin wordt vergeten. We weten er niets van en begrijpen het niet. Parfumeurs in opleiding spenderen jaren aan het ontwikkelen van hun neus, om de verschillende grondstoffen te leren onderscheiden en herkennen."

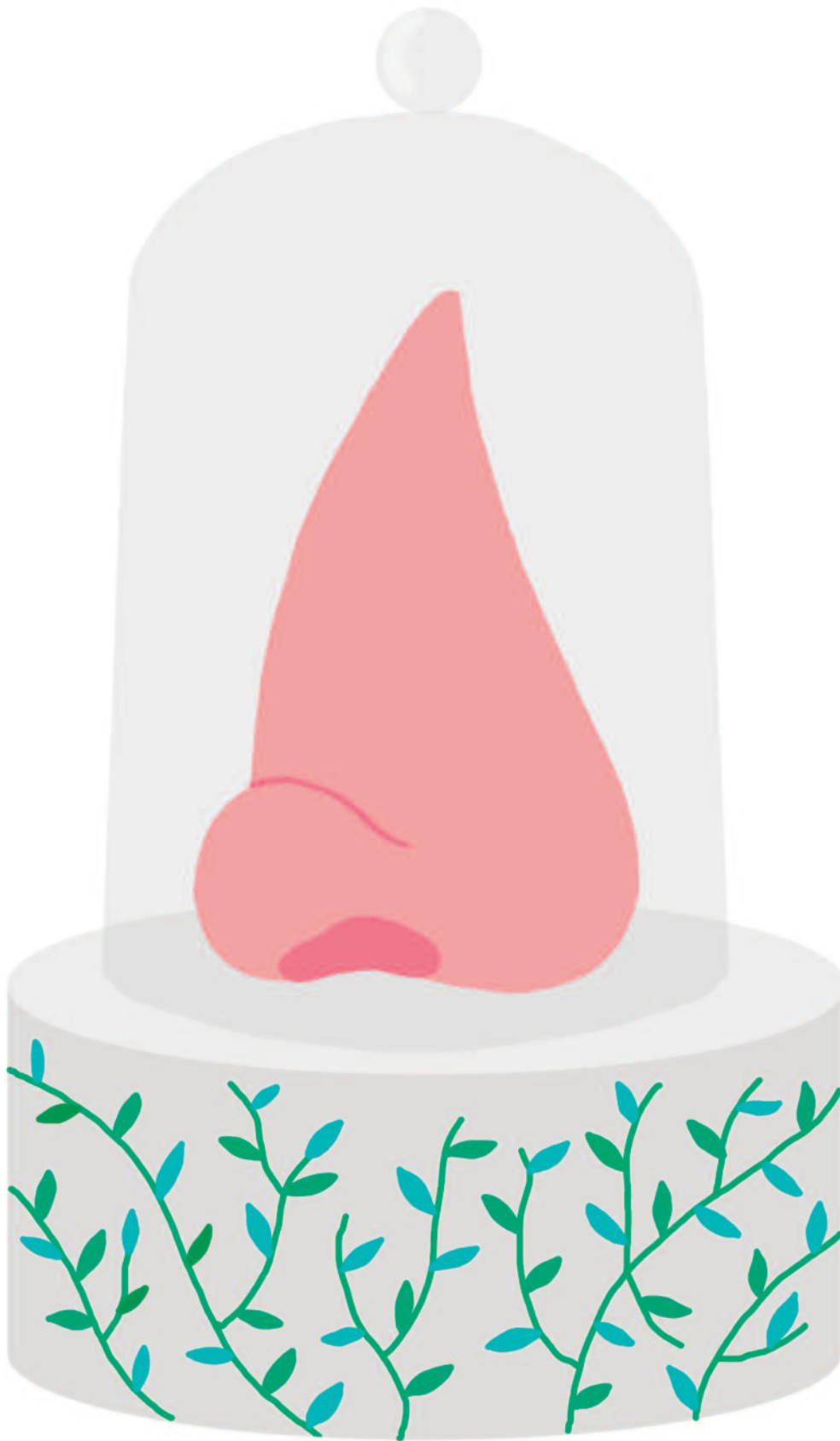
Kan de gewone leek dat ook leren dan?

Wijn en parfum

Zelfs mensen die professioneel bezig zijn met geuren worden soms onzeker als ze uit hun context gehaald worden. Dat merkte ik jaren geleden, toen ik enkele sommeliers een paar parfums blind liet ruiken. Hoewel niemand kon twifelen aan de capaciteiten van hun neus, werden ze onzeker toen ze geuren moesten benoemen die ze minder gewend waren.

Wat me ook opviel: ze gebruikten dezelfde termen. Ze spraken over akkoorden, composities, dierlijke, bloemige of fruitige noten, harmonie en evolutie.... Net zoals parfumeurs dat doen. Het waren boeiende gesprekken, die me nieuwsgierig maakten naar de wereld van de wijn en die me vele jaren later naar een sommelieropleiding leidden.

Daar leerde ik wijnen evalueren en zag ik de parallellen met parfums. Zoals de manier waarop je het aroma beoor-

Ontwikkel een neus voor parfums

deelt, bijvoorbeeld. Eerst let je op het typische van een aroma, dan beoordeel je de intensiteit en de geurgroep (bijvoorbeeld fruitig, floraal, dierlijk, houtachtig, enzovoort). Daarna concentreer je je op afzonderlijke geuren, zoals een bepaalde bloem, kruid of fruit dat prominent aanwezig is.

Parfums beoordelen

Sindsdien beoordeel ik parfums op een gelijkaardige manier. Het is een houvast die helpt om verder te geraken dan: "vind ik lekker. Of niet". Ik let op de *tenacité*, hoe lang een geur op de huid blijft hangen. Dat hangt uiteraard af van de concentratie: een eau de toilette blijft gemiddeld twee à drie uur, een eau de parfum zou een halve dag moeten houden en een extrait de parfum een dag of langer.

Ook de intensiteit is belangrijk. De geur moet voldoende krachtig zijn om enig bereik te hebben. Dit is geen pleidooi om je in een wolk te hullen, maar wanneer je uitgebreid moet gaan snuffelen om een glimp op te vangen, schiet het zijn doel voorbij. En tenslotte ga ik na of het parfum harmonieus evolueert. De meeste parfums hebben een piramidestructuur die bestaat uit drie lagen: top, hart en basis. De top wordt gevormd door geurmoleculen met een laag gewicht, zoals citrusnoten. Dat wil zeggen dat ze snel waarneembaar zijn, maar ook gauw verdampen. Bloemennoten hebben een zwaarder moleculair gewicht, waardoor het langer duurt voor ze zich ontplooiën maar ze ook langer zullen aanhouden. Zij vormen het hart van vele parfums. Onmerkbaar zullen ze plaatsmaken voor de basisnoten. Dat zijn 'zware' stoffen zoals harsen, houtsoorten, vanille, amber en muskus. Die vragen tijd om zich te ontwikkelen, maar ze houden ook lang aan.

Het is de kunst om deze drie fasen onmerkbaar in elkaar te laten overvloeien tot een harmonieus geheel.

Emotie, psychologie en sensibiliteit

Pierre Aulas verkende het territorium van de sterke dranken tijdens een samenwerking met cognachuis Rémy Martin. Voor de collectie Les Liqueurs de Parfum (een limited edition van 2013) liet hij de Mugler parfums Angel, Alien en A*men rijpen op houten vaten, net zoals dat bij cognac gebeurt. Het hout voegde bepaalde aroma's toe aan de parfums. Aulas: "Technisch gezien kun je een parfum op ongeveer dezelfde manier beoordelen als een wijn of een sterke drank: de harmonie, de ontwikkeling, de kracht, ... Maar dat zijn technische criteria. Net als bij wijn moet je er al wat van kennen voor je er

**Parfum
vertelt iets
over wie
je bent.
Net zoals je
kleding en
je kapsel
dat doen**

iets zinnig over kunt zeggen. Het grote verschil zit 'm in het feit dat een parfum een emotie moet oproepen. Een wijn kan aangenaam zijn, maar roept geen of toch minder emotie op. Ik beschouw parfum als een kunstzinnige benadering van geur, terwijl wijn eerder een artisanale benadering is."

Parfum is ook een kwestie van persoonlijkheid, volgens Aulas. "Het vertelt iets over wie je bent. Net zoals je kapsel en je kleding dat doen. Dat heb je niet met wijn, dat is een kwestie van smaak."

Verder zijn er grote verschillen in de sensibiliteit voor geuren, weet Aulas. "Sommige mensen kunnen bepaalde muskussoorten bijvoorbeeld niet ruiken. Sandelhout wordt door de ene als een intense geur ervaren, door een andere eerder zwak. Voor de ene ruikt het naar warme melk, voor een ander naar ui. Beiden zijn correct (*want een geur kan verschillende facetten hebben; red.*), maar de beleving is anders. De receptoren in de neus werken bij iedereen anders."

Bovendien heeft iedereen een ander referentiekader, aldus Aulas: "Elk heeft zijn eigen herinneringen aan geuren. Sandelhout doet me denken aan de kast waar mijn oma de snoepjes in bewaarde die ze me toestopte, maar jou herinnert het misschien aan de antiekwinkel van een knorrige oude man waar je als kind een beetje schrik van had. Bijgevolg zal dat een heel ander gevoel oproepen."

De persoonlijke smaak weegt bijgevolg te zwaar door om een parfum objectief te kunnen beoordelen, vindt Aulas. "Je kunt een geur appreciëren zonder dat je het zelf wilt dragen, omdat het voor jou niet de juiste emoties oproept. Die appreciatie is dan echter gebaseerd op technische criteria."

Maar dat kan je dus trainen. Net als bij wijn.